

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 638/2021
25.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Јанковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Верица Ивошевић, адвокат из ..., ради издржавања супружника, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 178/20 од 04.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 178/20 од 04.06.2020. године, у делу става првог изреке којим је преиначена одлука из става другог изреке пресуде Основног суда у Смедереву П2 430/16 од 04.07.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Смедереву П2 430/16 од 04.07.2019. године, у ставу првом изреке, разведен је брак парничних странака закључен дана 04.12.1993. године у ..., Република Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да на име доприноса у издржавању тужиле на месечном нивоу плаћа износ од 20.000,00 динара почев од 25.05.2016. године. Ставом трећим изреке одбијен је предлог тужиле за одређивање привремене мере, којом би се обавезао тужени да на име супружничког издржавања плаћа тужили 150,00 евра месечно почев од дана подношења тужбе па убудуће. Ставом четвртим изреке решено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 178/20 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, па је обавезан тужени да тужили, као бившем супружнику, на име доприноса у издржавању плаћа износ од 8.000,00 динара месечно, почев од 25.05.2016. године, док се у преосталом делу преко досуђеног износа па до износа од 20.000,00 динара тужбени захтев одбија као неоснован. У ставу другом изреке потврђено је решење садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу у коме је делимично преиначена првостепена пресудда, тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање туженог на битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку не представља ревизијски разлог због кога може да се побија другостепена одлука, сходно одредби члана 407. став 1. тачка 1. и 2. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила (рођена ... године) и тужени (рођен ... године) засновали су заједницу живота 1988. године, а брак су закључили дана 04.12.1993. године у ... Све до 2012. године супружници су живели у ..., када су се настанили у Заједница живота је престала у јуну 2016. године, а брак је разведен у току 2019. године. Из овог брака странке немају заједничке деце.

Током поступка је такође утврђено да је тужила током заједнице живота проведене у ... радила више послова, одржавала је домаћинство, али има само три године уписаног радног стажа осигурања. Није остварила право на пензију у, док је у Републици ... корисник старосне пензије од 14.700,00 динара. Уз то, остварује 600,00 динара месечно на име ренте због телесног оштећења изазваног саобраћајном несрећом из 1971. године. Тужила је оперисана због карцинома 2008. године, а наредних пет година је примала зрачну и хормонску терапију. Оперисана је и након саобраћајне незгоде пет пута, одстрањен јој је један бубрег и уграђен јој је имплант у колелу. Тренутно се лечи од обољења штитне жлезде. Према мишљењу судског вештака, тужила је због здравственог стања и старости неспособна за привређивање, али може да обавља поједине (свакодневне) кућне послове као што су припремање ручка, одржавање личне хигијене, чишћење куће, набавка намирница. Тужила на лекове месечно троши 3.600,00 динара. Поседује 1/3 удела на кући површине 129 м² у основи и 1/2 удела у објекту од око 80 м² изграђеном без грађевинске дозволе у коме је живела са туженим и у коме и даље живи.

Тужени је био радно ангажован до 2008. године, када је пао са висине и задобио вишеструке преломе, а и пре тога је имао три операције рамена и ногу. Године 2018. године хирушки му је одстрањен део дебелог црева. Судски вештак из медицинске области налази да инвалидност код туженог износи 72 %. Тужени уз напор обавља све послове везано за стајање и ходање, има посебан хигијенски режим због операције дебелог црева и посебан режим исхране. Са психијатријског становишта животна активност му је трајно умањена за 10 %. На месечном нивоу остварује приходе од 980,00 евра на име пензије и инвалидског додатка. Трошкове закупа стана плаћа 200

евра месечно, а лекове месечно плаћа 25-30 евра. Од имовине поседује једно гробно место у

Оценом напред утврђених чињеница, првостепени суд налази да тужени није у обавези да тужили плаћа допринос у виду супружничког издржавања, јер би према његовом здравственом стању и приходима таква одлука представљала очигледну неправду за њега. Додаје се да би тужила издавањем дела непокретности у ... могла да остварује приходе који би јој обезбедили издржавање. Стога, одбија тужбени захтев за плаћање издржавања применом члана 151. став 3. Породичног закона.

Другостепени суд у жалбеном поступку налази да је чињенично стање правилно и потпуно утврђено, али да је првостепена пресуда заснована на погрешној примени материјално права из члана 151. и члана 160. Породичног закона приликом правне оцене околности везаних за потребе примаоца издржавања и могућности даваоца издржавања. Зато је првостепена пресуда делимично преиначена, а тужили досуђено издржавање у месечном износу од 8.000,00 динара.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Наиме, правилно је примењено материјално право садржано у одредби члана 151. став 1. Породичног закона, када је изведен закључак да је тужени дужан да допринесе издржавању тужиле сагласно својим економским могућностима. Утврђене чињенице указују да су тужила и тужени лица са знатним здравственим тегобама. Наведено уз чињеницу да се ради о особама старије животне доби их онемогућава да се радно ангажују и да тако остваре додатне приходе. Тужила, међутим, остварује релативно ниске приходе који на месечном нивоу укупно износе 15.300,00 динара од чега само на лекове троши око 3.600,00 динара. Са друге стране, тужени на месечном нивоу остварује приход од око 980,00 евра од чега износом од 200,00 евра покрива трошкове становања, док износ од 25-30 евра месечно троши на лекове. Упоредивање наведених износа може се закључити да постоји очигледна диспропорција у месечним приходима, која уз остале околности оправдава одлуку да тужени допринесе издржавању тужиле у месечном износу од 8.000,00 динара. Досуђењем овог околностима примереног износа у корист тужиле не угрожава се егзистенција туженог нити је таква одлука очигледно неправична по туженог, а како то погрешно закључује првостепени суд.

Нису од утицаја наводи ревизије да тужила поседује 1/3 удела на кући од око 129 м² у улици ... бр. ... у ..., да ову непокретност може да издаје и по том основу остварује приходе. Опажањем од стране суда на лицу места, дана 05.10.2018. године, утврђено је да је ова непокретност у неугледном (руинираном) стању. Вештак геодетске струке је изјавио да не поседује стручна знања да се изјасни да ли ова непокретност може да се изда у закуп. На ову констатацију вештака првостепени суд предочава странкама да би ова спорна чињеница требало да се утврди вештачењем од стране стручњака из грађевинске области, а потом закључује да је терет доказивања на тужили, те да она треба да предујми трошкове вештачења, што она према свом казивању није у могућности. Стога, применом правила о терету доказивања првостепени суд утврђује да тужила може да обезбеди приходе за своје издржавање кроз издавање спорне непокретности. Овакав став првостепеног суда се не може прихватити. Тужила је иницирала парницу против туженог тврдећи да нема довољно

средстава за своје издржавање. Изјашњавајући се на наводе туженог да може да издаје 1/3 наслеђене куће тужила је предложила да се изврши увиђај на лицу места у прилог тврдњама да је наведена непокретност безусловна и да не би могла да се изда. Код таквог стања ствари, на туженог је прешао терет доказивања да је наведена непокретност у стању које омогућава издавање у закуп, а самим тим и приходовање тужиле. Како тужени није предложио грађевинско вештачење на изнету околност, то нема места крајњем закључку да тужила по овом основу може да приходује. При том, брижљивим сагледавањем чињеница које се тичу стања непокретности, унетих у записник о увиђају суда, може се и без стручне помоћи закључити да је наведена кућа безусловна за становање, односно закуп.

Без потребе за понављањем, ревизијски суд уважава и друге разлоге другостепеног суда који оправдавају одлуку да се тужили досуди супружничко издржавање. Пре свега, да је заједница живота странака трајала још од 1988. године, да је брак закључен 1993. године, те да су странке збирно оствареним приходима и отуђењем личних непокретности финансирали заједнички живот.

Све напред наведено указује да је другостепена одлука заснована на правилној примени материјалног права из члана 151. став 1. и 3. Породичног закона, а према критеријумима из члана 160. ставова 1, 2. и 3. истог закона. Оваквом одлуком побољшава се тешка имовинска позиција тужиле на терет туженог, у мери у којој то не угрожава његову егзистенцију, што је смисао наведених одредби закона. Зато је ревизија туженог изјављена против одлуке другостепеног суда у преиначујућем делу одбијена као неоснована применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, у ставу првом изреке ове пресуде.

Одлука из става другог изреке ове пресуде донета је применом члана 154. Закона о парничном поступку. Тужила нема право на трошкове одговора на ревизију јер се не ради о издатку нужном за вођење парнице.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић